

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

וַיַּעֲבֹר אַבְרָם (מהפך פשיטא) בְּאַרְצָא (זקף קטן) עַד (יתיב) מְקוֹם שְׂכָם עַד
אֵלּוֹן מוֹרָה וְהַכְּנַעֲנִי אִם בְּאַרְצָא (בראשית יב, ו)

רש"י מבאר: "עד מקום שכם - להתפלל על בני יעקב כשיבאו להלחם בשכם".

רבי חיים יוסף דוד אזולאי, חיד"א, חומת אנך, מבאר: "ויקשה על השבטים דאיך הורו הלכה בפני רבם יעקב אביהם? והתירוץ לזה דבדין פשוט ליכא משום מורה הלכה וכמ"ש הרב בני חיי בשיטתו לעירובין דזש"ה 'וכן לא יעשה', כלומר דהוא דבר פשוט ואפשר זה רמז עד אלון מורה ותרגם אונקלוס 'עד מישר מורה' ר"ל דזו הוראה במישור פשוט וישר ויוכל להיות מורה ואין כאן מורה הלכה בפני רבו דהוא פשוט במישור". ע"כ.

אפשר להציע: "וַיַּעֲבֹר" יכול לרמוז על עשייה שלא כדיון, כהוראת שעה וכד'. כך דרשו¹ את הנאמר במרדכי² "וַיַּעֲבֹר מְרַדְכִי - אמר רב שהעביר יום ראשון של פסח בתענית". ע"כ.

ונרמז בטעמים: **וַיַּעֲבֹר אַבְרָם** (מהפך פשיטא), רמז לבני יעקב, שעשו ההיפך מההלכה הפשוטה, **עברו** והורו הלכה בפני רבם, אך עשו זאת בדבר שהוא פשוט. **בְּאַרְצָא** (זקף קטן) - בכך הציל זקף אברהם את שני בני יעקב הקטנים, והחזיקם לנצח³, **עַד** (יתיב) - ויישב את הקושיא עליהם.

שלום המאירי

וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאַרְצָא עַד (יתיב) מְקוֹם שְׂכָם עַד אֵלּוֹן מוֹרָה וְהַכְּנַעֲנִי אִם בְּאַרְצָא (בראשית יב, ו)

רש"י מבאר: "עד מקום שכם - להתפלל על בני יעקב כשיבאו להלחם בשכם".

שכם ניתנה ליוסף ע"י יעקב, כאמור (בראשית מח, כב) "ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי".

"בַּחֲרָבִי וּבְקִשְׁתִּי" - תרגום אונקלוס "בצלותי ובבעותי".

רש"י מבאר בשני אופנים: "בחרבי ובקשתי - כשהרגו שמעון ולוי את אנשי שכם נתכנסו כל סביבותיהם להזדווג להם וחגר יעקב כלי מלחמה כנגדן". ופירוש שני: "בחרבי ובקשתי. היא חכמתו ותפלתו". ע"כ.

ונרמז בטעמים: **עַד** (יתיב) מְקוֹם שְׂכָם, צורת הטעם כצורת חרב, רמז ל"בַּחֲרָבִי וּבְקִשְׁתִּי", תפילותיהם של אברהם ויעקב.

¹ מגילה טו עא.

² אסתר ד, יז: "וַיַּעֲבֹר מְרַדְכִי וַיַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוְּתָהּ עָלָיו אֶסְתֵּר". רש"י מבאר: "ויעבר מרדכי - על דת להתענות בי"ט ראשון של פסח שהתענו י"ד בניסן וט"ו וט"ז שהרי ביום י"ג נכתבו הספרים".

³ עד במובן "לנצח", ראה תהילים צב, ח: "בְּפֶרֶחַ רִשְׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיִּצְיָאוּ כָּל פְּעֻלֵי אֹן לְהִשְׁמָדָם עֲדֵי עַד". ישעיה נז, טו: "רָם וְנִשָּׂא שָׁכַן עַד וְקָדוֹשׁ שָׁמוֹ", מבאר אבן עזרא: "שוכן עד. עד עולמי עד, עד שלא יוכל אדם לספור, והטעם נצח".

מטעם 211 לפרשת לך לך
רמזים בטעמי המקרא בפרשה

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

שלום המאירי

וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאֶרֶץ עַד מְקוֹם שְׂכֵם עַד אֵלֹן מוֹרָה וְהִכְנַעְנִי אֹן בְּאֶרֶץ. (י) וַיֵּרָא יְדֻד אֶל אַבְרָם
וַיֹּאמֶר (זקף גדול) לְזַרְעֶךָ אֶתְּן אֶת הָאֶרֶץ הַזֹּאת וַיִּכֶן עִם מוֹדָבָה לַיְדֻד הַנְּרָאָה אֵלָיו: (בראשית
יב, ו-ז)

רש"י מפרש: "והכנעני אז בארץ - היה הולך וכובש את א"י מזרעו של שם שבחלקו של שם נפלה כשחלק
נח את הארץ לבניו שנאמר (בראשית יד) ומלכי צדק מלך שלם לפיכך ויאמר אל אברם לזרעך אתן את הארץ
הזאת עתיד אני להחזירה לבניך שהם מזרעו של שם".

רבי משה כהנא עפשטיין מקשה⁴ על דברי רש"י, הלא ארץ ישראל נקראת ארץ כנען (ראה רש"י במדבר יג,
כב), כלומר שהיא בחלקו של כנען, בנו של חם, ולא בחלקו של שם?

ותרץ ע"פ האמור אחרי שחטא חם נגד נח, נהיה כנען עבד לאחיו: (בראשית ט, כו) וַיִּזְאָמַר (זקף גדול) בְּרוּךְ
יְדֻד אֱלֹהֵי שָׁם וַיְהִי כְנַעַן עֶבֶד לְמוֹ.

(כז) יִפְתָּ אֱלֹקִים לְיִפְתָּ וַיִּשְׁכֵּן בְּאֵהֲלֵי שָׁם וַיְהִי כְנַעַן עֶבֶד לְמוֹ.

כנען התקלל להיות עבד הן לשם והן ליפת, ומה שקנה עבד קנה רבו, לכן אין הארץ של כנען.

אך אמרו בגמרא (יומא דף י עא) "אף על גב דַּיִפְתָּ אֱלֹקִים לְיִפְתָּ, אין השכינה שורה אלא באהלי שם".

ההסבר לכך שהשכינה שורה רק באהלי שם, כי אצל שם וַיִּזְאָמַר בְּזַקֵּף גְדוֹל, גימטריה הוי"ה היא תורה
שבכתב, והמלה "ויאמר" רומזת לתורה שבעל פה⁵. בני שם, עם ישראל, עתידים לקבל את התורה שבכתב
והתורה שבעל פה, והשכינה שורה בד' אמות של הלכה⁶. ע"כ.

תוספת לרמז: נראה להוסיף, שגם בפסוק ז' כאן וַיִּזְאָמַר בְּזַקֵּף גְדוֹל, לרמז שירושת הארץ לבני אברהם,
"לְזַרְעֶךָ אֶתְּן אֶת הָאֶרֶץ הַזֹּאת", היא מכח מה שנאמר ע"י נח לשם: וַיִּזְאָמַר (זקף גדול) בְּרוּךְ יְדֻד אֱלֹהֵי שָׁם
וַיְהִי כְנַעַן עֶבֶד לְמוֹ.

שלום המאירי

⁴ אהל משה, רבי משה בן זכריה מנדל כהנא עפשטיין, אמשטרדאם תקיט, פר' לך לך דף ה עב.

⁵ ראה לדוג' רבנו בחיי, שמות יג, א וע"ד הקבלה.

⁶ ברכות ח עא. כעין זה ברבנו בחיי כאן: "באהלי שם, רמז לתורה, כענין 'יושב אהלים (להלן כה כז, ובבראשית רבה
סג טו פירשו שהכוונה לבתי המדרש של שם ועבר)' רמז לך שהשכינה נמשכת אחרי התורה". אך אם ח"ו לא יעסקו
בתורה, תהיה הגדולה ליפת, כפי שהביא רש"י (בראשית כה, כג): "מלאם יאמץ - לא ישוו בגדולה כשזה קם זה נופל
וכה"א אמלאה החרבה (יחזקאל כו, ב) לא נתמלאה צור אלא מחורבנה של ירושלים".